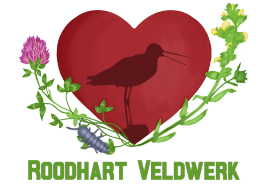

KRUIDENRIJKE GRASLANDDAG

14 april 2026

ADVIESLOKET
BODEM & NATUUR

Programma	9:30 uur	10:00 - 10:10 uur	10:10 - 10:50 uur	11:00 - 11:45 uur	11:45 - 12:00	12:00 - 12:45 uur	12:45 - 14:00	14:00 - 15:30 uur	15:30 uur
	inloop	Welkom	Aftrap	Kennissessie 1	Verplaatsen naar 2de ronde	Kennissessie 2	Lunch	Excursies	Samenvatting en Borrel
Achterzaal (130 pers)		Welkom door Celine Roodhart en Kristianne van der Put (Adviesloket Bodem en Natuur)	Tineke de Vries (Stichting Part-ner) en Sytse Gerritsma (melkveehouder) over samenwerking op graslandontwikkeling. Harm Rijnveld over invloed van mestkwaliteit op graslandontwikkeling en praktische handvatten (mestsignalen)	Eddy Wymenga (Altenburg & Wymenga) neemt ons mee in de sturende factoren in kruidenrijkdom ontwikkeling in veenweidegebied en hoe extensivering en opzetten van waterpeilen kunnen leiden tot een stukje ontsporing richting pitrus prairies. Wat zijn aanbevelingen bij ontwikkeling en instandhoudingbeheer van kruidenrijke graslanden om verpuiting te voorkomen of te beperken?		Anne Jansma (Hogeschool van Hall Larenstein) gaat in op hoe de intensiteit van graslandbeheer de grootteverdeling en diversiteit van insectenpopulaties beïnvloedt. Aan de hand van onderzoek naar loopkevers en de biomassa van insecten in intensief en extensief beheerde, kruidenrijke graslanden in Friesland bespreekt hij de invloed van factoren zoals bloemaanbod, graslandproductiviteit en maaibeheer.		Ontwikkeling & instandhoudingbeheer kruidenrijk grasland in het ANLb: hoe dan? Bekijk hoe een oud grasland onder extensief agrarisch gebruik een mooie nectar bron is. Graslandtypering middels een 5x5 telvak met Pieter Jansma (Studio Habitats). Ook leerzaam voor als je normaal met SNL! Onder begeleiding van Sander Zonderland Agrarisch collectief ELAN (ANLB) & Pieter Jansma (Studio Habitats)	
De Stins (45 personen)				Harm Rijnveld (Terug naar de Basis) vertelt over de rol die mest heeft in een gezond bodem-plant-dier systeem. Hij legt uit wat de waarde is van goede mest voor de bovengrondse en ondergrondse ecologie. Het rantsoen van de dieren, de bewaring van de mest en de begrazing van (natuur) percelen zijn de belangrijkste factoren die de kwaliteit van de mest en dus de waarde voor de ecologie bepalen. Welke rol speelt het rantsoen? Hoe kun je goede mest krijgen op het bedrijf? In deze praktische sessie met voorbeelden leer je hoe je deze kennis morgen al kunt gebruiken.		Harm Rijnveld (Terug naar de Basis) vertelt over de rol die mest heeft in een gezond bodem-plant-dier systeem. Hij legt uit wat de waarde is van goede mest voor de bovengrondse en ondergrondse ecologie. Het rantsoen van de dieren, de bewaring van de mest en de begrazing van (natuur) percelen zijn de belangrijkste factoren die de kwaliteit van de mest en dus de waarde voor de ecologie bepalen. Welke rol speelt het rantsoen? Hoe kun je goede mest krijgen op het bedrijf? In deze praktische sessie met voorbeelden leer je hoe je deze kennis morgen al kunt gebruiken.		Kruiden- en faunairijk grasland (N12.02) kun je op verschillende punten waarderen: structuren, landschappelijk, stabiliteit of op basis van voorkomende soorten kruiden: Welke rol heeft verschravingsbeheer daarin? En kan er te ver verschraald worden? Kristianne van der Put (Vlechtwerk) en Wim Schippers (Aardewerk advies) duiden dit aan de hand van bodemonsters die genomen zijn op percelen van It Fryske Gea en SBB en de vegetatie middels een 5x5 telvak. We bezoeken een droog perceel en een natter perceel met pitrus. Michel Krol (It Fryske Gea) ligt toe wat de focus heeft in het beheer van de graslanden rondom Katlijk en hoe het nieuwe pachtbeleid daarop inspeelt.	
De Kas (24 personen)				Warner Reinink (Natuurmonumenten) Vruchtbare samenwerking tussen boer en boswachter in graslandbeheer: Wat is daarvoor nodig? Warner Reinink benoemt wat hij op basis van praktijkervaring is tegengekomen in graslandbeheer en samenwerking daarin met pachtende boeren en boerinnen.		Roelof Jan Koops (Cruydt Hoeck) Autochtone introductie van zaden. Als beheer en bodem op orde zijn en er toch soorten blijven missen in de vegetatie. Roelof Jan neemt ons mee in wat een aanpak zou kunnen zijn, passend bij graslandtypering, grondsoort en ligging van het grasland.		LIVE! Schildering verteringsstelsel koe door Annelies Touw op levende koe & duiding door Peter Takens (Takens Kringlooplandbouw) over Mineralenbenutting in relatie tot kruidenrijkdom in graslanden + aansluitend een 5x5 telvak in een beweide gevarieerd grasland van de boer met Celine Roodhart (Roodhart Veldwerk)	
De Suite 1 (18 Personen)				Anne Jansma (Agreco) gaat in op hoe de intensiteit van graslandbeheer de grootteverdeling en diversiteit van insectenpopulaties beïnvloedt. Aan de hand van onderzoek naar loopkevers en de biomassa van insecten in intensief en extensief beheerde, kruidenrijke graslanden in Friesland bespreekt hij de invloed van factoren zoals bloemaanbod, graslandproductiviteit en maaibeheer.		Eddy Wymenga (Altenburg & Wymenga) Eddy Wymenga neemt ons mee in de sturende factoren in kruidenrijkdom ontwikkeling in veenweidegebied en hoe extensivering en opzetten van waterpeilen kunnen leiden tot een stukje ontsporing richting pitrus prairies. Wat zijn aanbevelingen bij ontwikkeling en instandhoudingbeheer van kruidenrijke graslanden om verpuiting te voorkomen of te beperken?		Hoe kan je autochtoon zaad vermeerderen op zo'n manier dat je spreiding in genen houdt en exact weet waar de bronpopulatie vandaan komt? Ga op excursie naar de kweekbedden en bloemenweides van Cruydt Hoeck onder begeleiding van Jojanneke Bijkerk, Plantenecoloog en mede-eigenaar van Cruydt-Hoeck. Na ontwikkelings beheer en goed gebruik van kruidenrijk grasland kan het zijn dat specifieke soorten niet in de vegetatie verschijnen. Zorgvuldige introductie van die soorten is vaak succesvol.	
De Suite 2, (18 Personen)				Roelof Jan Koops (Cruydt Hoeck) Autochtone introductie van zaden. Als beheer en bodem op orde zijn en er toch soorten blijven missen in de vegetatie. Roelof Jan neemt ons mee in wat een aanpak zou kunnen zijn, passend bij graslandtypering, grondsoort en ligging van het grasland.		Warner Reinink (Vereniging Natuurmonumenten) Vruchtbare samenwerking tussen boer en boswachter in graslandbeheer: Wat is daarvoor nodig? Warner Reinink benoemt wat hij op basis van praktijkervaring is tegengekomen in graslandbeheer en samenwerking daarin met pachtende boeren en boerinnen.		Op excursie met Staatsbosbeheer (Jochem Kerkvoorde) naar Kruiden en faunairijk grasland (SNL) in de Linde vallei. (echt prachtplek!) Hoe pakt Staatsbosbeheer graslandbeheer en afspraken hierover in een Natuurinclusieve samenwerking (NIL-overeenkomst) met een boer aan?	

